

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทย จำเป็นต้องจัดให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพราะการจัดการศึกษา จะส่งผลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นำไปสู่การแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมตลอดจนวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งประเทศไทยกำลังเกิดภาวะวิกฤตอย่างรุนแรง (สำเนียงกันทะวงษ์. 2547 : 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 43 ที่กล่าวว่า บุคคลมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า และในมาตรา 81 จัดให้มีกฎหมายการศึกษาของชาติ จึงส่งผลให้รัฐได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อันเป็นกฎหมายหลักในการจัดการศึกษาขึ้น โดยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติ ให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษา ทั้งการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ที่จัดบริการสาธารณะย่อมจะมีอิสระในการบริหารทั้งงานทรัพยากรบุคคล และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : ก) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ว่า การบริหาร ที่กระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาโดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2543 : ก – ง)

การที่รัฐกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระคล่องตัว ให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจ การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนโดยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 11) ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล มีขอบข่าย การกิจการบริหารและการจัดการศึกษา คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งในส่วนของการบริหารงบประมาณนั้น ประกอบด้วย การจัดทำ และเสนอของบประมาณ การจัดสรร

งบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชีและการพัสดุ และทรัพย์สิน

การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องใช้เงินและวัสดุอุปกรณ์เช่นเดียวกับการบริหารองค์การอื่น ๆ เพื่อมาสนองความต้องการในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ จึงนับได้ว่าการเงินเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษา เพราะแม้แต่ คณะรัฐมนตรีทุกยุคทุกสมัยต่างก็ให้ความสำคัญต่อเรื่องการเงินมาโดยตลอด (สมเชาว์ เกษประทุม. 2538 : 213) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นตรงกันว่า งานการเงินหากผิดพลาดไปก็就会被ดำเนินการทางวินัย และมักจะได้รับการลงโทษ ถ้าหากผู้บริหารไม่เอาใจใส่ ไม่มีการวางแผนในการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ผู้บริหารมักจะประสบความล้มเหลวในการบริหารงานในสถานศึกษา และคุณภาพทางการศึกษาก็ค่อยลงไปด้วย (อัญชลี โพธิ์ทอง และสมศักดิ์ คงเที่ยง. 2543 : 316)

เนื่องจากสถานศึกษามีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การบริหารการเงินจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งในการบริหารจัดการในสถานศึกษา เพราะได้มีการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 80) ประกอบกับมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติว่า รัฐจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้สถานศึกษาเป็นเงินอุดหนุนในรูปแบบของวงเงินรวม (Block grant) โดยให้สถานศึกษาบริหารงบประมาณที่เหลือจากการดำเนินการโครงการใดก็ตามสามารถนำเงินไปใช้ในโครงการอื่นได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับสถานศึกษามากขึ้น หากดำเนินการด้านการเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ก็จะมีผลทางวินัย รวมถึงความรับผิดชอบ และอาญาแล้วแต่กรณี ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจึงควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารการเงิน และอำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงินจะอยู่ในความดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา (สมเชาว์ เกษประทุม. 2544 : 184) ซึ่งผู้บริหารทุกระดับมีภาระหน้าที่ตามขอบข่ายงานเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินคือการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงินการโอนเงินและการกันเงินไว้เบิกเหลือในปี โดยวิธีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต้องเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 47) การบริหารการเงินเป็นการบริหารที่อยู่ในกรอบมากกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เพราะการเงินต้องอิงอาศัยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเงินที่อยู่นอกกรอบ ข้อมลเสี่ยงอันตรายสำหรับผู้บริหารอย่างยิ่งการตีความในระเบียบข้อบังคับที่ต่างกัน บางครั้งก็ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อน ถ้าเข้าใจเวลา จนบางท่านได้กล่าวว่ระเบียบการเงินมีมากมายเสียจนทำอะไรไม่ได้ ไม่เข้าใจ ตามไม่ทัน (ชารี มณีศรี. 2525 : 63)

จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังกล่าว ทำให้มีหน่วยงานเดิมของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด และอำเภอ ต้องยุบรวมกันเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถานศึกษาในสังกัด กรมสามัญศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารการเงินให้กับสถานศึกษาบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 1-89) ซึ่งการบริหารการเงินในสถานศึกษาจะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่จากการสอบถามและการศึกษาจากเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่พบว่าการบริหารการเงินในแต่ละสถานศึกษานั้น ยังมีการบริหารการเงินที่แตกต่างกันอยู่ และมีความยุ่งยากซับซ้อนก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติมากมาย ซึ่งแม้จะมีผู้ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินมาบ้าง ซึ่งพบว่า ในส่วนของงบประมาณที่โรงเรียนมัธยมได้รับปกติแล้ว ยังมีเงินพิเศษที่จัดสรรเพิ่มให้ด้วยทุกปี และผู้บริหารยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการเงินเป็นอย่างดี ซึ่งจากการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการบริหารการเงินในระดับน้อย และ (วิโรจน์ มหานิล, 2534 : บทคัดย่อ) ตลอดจน ยงศักดิ์ ศฤงคารนนท์ (2539 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า สิ่งที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาได้รับความนิยมนมากในการดำเนินการ คือ การจัดทำแผนงานและโครงการ การควบคุมและตรวจสอบ การเงิน หลักฐานการปฏิบัติงานและการจัดทำระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีการมอบหมายงานการพัฒนาและบำรุงขวัญบุคลากรและ มีการจัดทำหลักฐานการเงินโดยให้บุคลากรบันทึกเป็นหลักฐาน (รัก ธน สัตย์สถิตย์, 2536 : บทคัดย่อ) ในส่วนของ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงินไม่เต็มที่เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับนั้น มาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้ง และเพิ่มขยายวงเงินใหม่ให้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้จัดทำแผนงาน และงบประมาณ ที่จะต้องใช้เพื่อนำเสนอผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อรวบรวมส่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม จึงจัดตั้งเป็นงบประมาณต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 170)

ผลจากการวิจัยและเอกสารอ้างอิงดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบเพียงว่าการบริหารการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด กรมสามัญศึกษา (เดิม) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเงินในสถานศึกษาได้ดี มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงบประมาณได้เต็มที่ มีงบประมาณที่ได้รับ

จัดสรรอย่างเพียงพอ มีการควบคุมตรวจสอบการเงินได้อย่างดีและที่สำคัญมีบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดการการเงินโดยตรงส่วนการบริหารการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเดิม จะมีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จะเป็นผู้รับผิดชอบและคอยช่วยเหลือในการดำเนินการให้เป็นส่วนใหญ่ และจากการศึกษางานวิจัย ในส่วนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสพช. (เดิม) พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบัน คือ เรื่องการบริหารการเงินหรือทรัพยากรอื่น ๆ การวางแผนและควบคุมงาน ให้มีคุณภาพ (อินทรีา เทศวิศาล. 2534 : บทคัดย่อ) โดยผู้บริหารนั้นมีภาระหน้าที่ที่สำคัญคือ บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 54) และนอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ตามที่สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร (2538 : 15) ได้ระบุว่า ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ที่ผู้บริหารไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

จากหลักการแนวคิดปรากฏการณ์ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถานศึกษายังไม่มีแนวทางในการบริหารการเงินที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนแนวทางที่มีอยู่มีความยุ่งยากซับซ้อนทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องการให้มีลักษณะเป็นอย่างไรและแนวทางที่ค้นพบมีความเหมาะสมเป็นไปได้เพียงใด ซึ่งการศึกษาค้นคว้าหา แนวทางดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่ประสบปัญหา ขาดความชัดเจนและมีความคลุมเครือในการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินหากไม่ดำเนินการแก้ไข และปรับปรุงโดยเร็ว อาจก่อให้เกิดความล่าช้า เสียหาย หากผิดพลาดจะถูกดำเนินการทางวินัย และล้มเหลวในการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย

1.1.1 ชั้นศึกษาความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต1 และเขต2 ได้แก่ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน1,800 คนประกอบด้วยประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 449 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 449 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินของสถานศึกษา จำนวน 449 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 449 คน หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย เขตละ 2 คน รวม 4 คน

1.1.2 ชั้นพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติไว้คือ เป็นผู้ที่มีความรู้การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา หรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานงบประมาณหรือการเงิน

1.1.3 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน เป็นผู้ที่ทำหน้าที่การบริหารงานด้านการศึกษาระดับสูง คือ ในระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ที่ทำหน้าที่ หัวหน้างานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผู้ที่จบการศึกษา

ระดับปริญญาโท หรือ สูงกว่า สาขาการบริหารการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.1.4 ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 449 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.2.1 ชั้นศึกษาความต้องการการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินของสถานศึกษา จำนวน 4 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจำนวน 2 คน

1.2.2 ชั้นพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

1.2.3 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน

1.2.4 ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 210 คน

2. ประเด็นที่ศึกษา

2.1 ความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

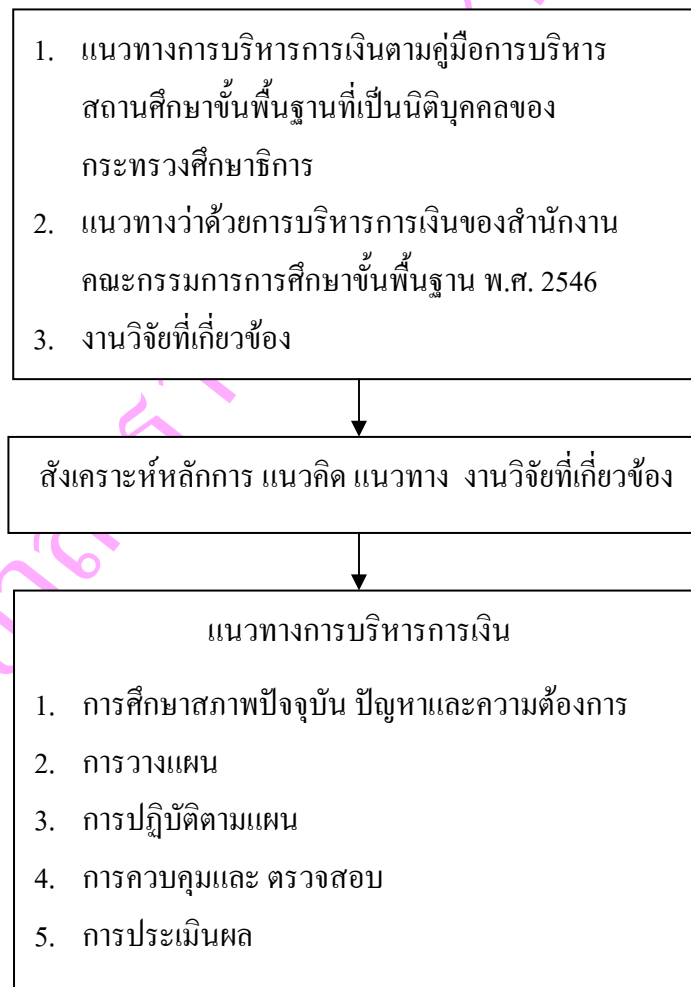
2.2 การพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

2.3 ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

2.4 ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เป็นหลักการ แนวคิด แนวทางการบริหารการเงินตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 47-50) แนวทางว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 47- 49) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการ แนวคิด แนวทาง ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสู่ กรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุมและ ตรวจสอบ และการประเมินผล ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 หมายถึง ความเห็นของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาที่ต้องการในการปฏิบัติการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยวัดความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจากแบบสอบถาม
2. การบริหารการเงิน หมายถึง การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือในปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีที่กระทรวงการคลังกำหนด
3. แนวทางการบริหารการเงิน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการใช้เทคนิคการประชุมจากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผล
4. ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงิน หมายถึง ความคิดเห็นว่าเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญว่ากระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการใช้เทคนิคการประชุมจากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผล
5. ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงิน หมายถึง ความคิดเห็นว่าเป็นไปได้ของผู้บริหารสถานศึกษาว่ากระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการใช้เทคนิคการประชุมจากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผล
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง หน่วยปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางที่ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งในงานวิจัยนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

7. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

9. ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน

10. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา หรือผู้ที่บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณหรือการเงิน

11. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานด้านการศึกษาในระดับสูงคือในระดับกระทรวงศึกษาธิการหรือระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและพัสดุของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนหัวหน้าการเงินของสถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการเงินภายใต้บริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

2. หน่วยงาน และ หรือ สถานศึกษา ควรนำ การพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ไปใช้เป็นคู่มือประกอบการจัดอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น